

**FOLKETINGET
RIGSREVISIONEN**

April 2023

**Rigsrevisionens notat om
beretning om**

**Forsvarsministeriets
økonomistyring af
forligsmidler i perioden
2018-2023**

Vedrører:**Statsrevisorernes beretning nr. 10/2022 om Forsvarsministeriets økonomistyring af forligsmidler i perioden 2018-2023**

21. april 2023

RN 406/23

Forsvarsministerens redegørelse af 17. april 2023

1. Rigsrevisionen gennemgår i dette notat de initiativer, som forsvarsministeren vil iværksætte som følge af Statsrevisorernes bemærkninger og beretningens konklusioner. Dette sker med henblik på at vurdere, om Forsvarsministeriets initiativer adresserer den kritik, der fremgår af Statsrevisorernes bemærkninger og Rigsrevisionens beretning.

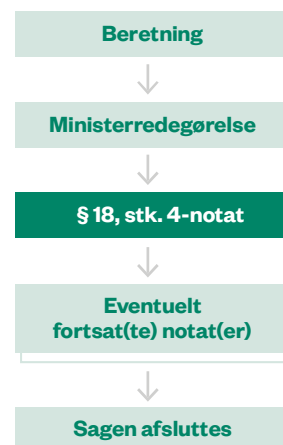
 Konklusion

Det fremgår af forsvarsministerens redegørelse, at ministeren tager den rejste kritik alvorligt. Forsvarsområdet står over for store bevillingsløft i det kommende forsvarsforlig, og derfor finder ministeren, at det er centralt, at der fremover bliver en stærkere styring af, gennemsigtighed i og opfølgning på implementeringen af de politiske målsætninger for Forsvaret og anvendelsen af bevillingerne.

Forsvarsministeren har redegjort for en række overordnede foranstaltninger og initiativer, som senere vil blive udbygget og konkretiseret nærmere efter det igangsatte kasseeftersyn. Kasseeftersynet vil forventeligt blive offentliggjort i starten af maj 2023.

Rigsrevisionen vil fortsat følge udviklingen og orientere Statsrevisorerne om:

- Forsvarsministeriets arbejde med at styrke forligs- og økonomistyringen på forsvarsområdet, herunder arbejdet med at konkretisere og implementere initiativerne samt udvikle og anvende et nyt koncept for ministeriets egen forligsopfølgning og -rapportering.

Sagsforløb for en større undersøgelse

Du kan læse mere om forløbet og de enkelte step på www.rigsrevisionen.dk

I. Baggrund

2. Rigsrevisionen afgav i januar 2023 en beretning om Forsvarsministeriets økonomistyring af forligsmidler i perioden 2018-2023. Formålet med undersøgelsen var at vurdere, om Forsvarsministeriets økonomistyring har givet gennemsigtighed i anvendelsen af forligsmidler i perioden 2018-2023. Forsvarsministeriets område fik med forsvarsforliget et bevillingsløft på 12,8 mia. kr. (2018-priser). Målsætningerne i forliget var bl.a. at styrke Forsvarets bidrag til NATO's kollektive afskrækkelse og forsvar samt at styrke Forsvarets bidrag til den nationale sikkerhed.

3. Da Statsrevisorerne behandlede beretningen, fandt de det kritisabelt, at Forsvarsministeriet ikke havde tilrettelagt en økonomistyring, der havde gjort ministeriet i stand til at redegøre for, om forligsmidlerne var anvendt til at løse de opgaver og nå de mål og effektiviseringer, som var forudsat i forsvarsforliget 2018-2023.

Statsrevisorerne fandt det bekymrende, at forsinkelser i materielinvesteringer kan have negative konsekvenser for Forsvarets operative kapaciteter og for Danmarks mål om at øge forsvarsudgifternes andel til 2 % af BNP i 2033.

Statsrevisorerne påtalte, at Forsvarsministeriet ikke har levet op til grundlæggende og almindeligt udbredte principper for god statslig økonomistyring, der sikrer gennemsigtighed mellem bevillinger, resurseforbrug og faglig fremdrift i opgaveløsningen. Konsekvensen af den mangelfulde økonomistyring er, at Folketingets og Forsvarsministeriets muligheder for at vurdere bevillingsbehovet og prioritere på et oplyst grundlag begrænses.

Set i lyset af at forsvarsområdet fremadrettet står over for store bevillingsløft, indskærpede Statsrevisorerne, at Forsvarsministeriet snarest muligt bør styrke økonomistyringen. Det er i den forbindelse en skærpende omstændighed, at Statsrevisorerne og Rigsrevisionen i en årrække har rejst kritik af økonomistyringen på forsvarsområdet, ligesom forligskredsen i flere forlig har anført, at ministeriets økonomistyring skulle styrkes.

4. Hele sagen og dens dokumenter kan følges på www.rigsrevisionen.dk og på www.ft.dk/Statsrevisorerne.

5. Bilag 1 viser Folketingets behandling af beretningen.

II. Gennemgang af ministerens redegørelse

Styrkelse af forligs- og økonomistyringen på forsvarsområdet

6. Statsrevisorerne fandt det kritisabelt, at Forsvarsministeriet ikke havde tilrettelagt en økonomistyring, der havde gjort ministeriet i stand til at redegøre for, om forligsmidlerne var anvendt til at løse de opgaver og nå de mål og effektiviseringer, som var forudsat i forsvarsforliget 2018-2023.

7. Forsvarsministeren oplyser i sin redegørelse, at målet for departementets tilrettelæggelse af økonomistyringen for det kommende forsvarsforlig er, at økonomistyringen skal bidrage til at sikre, at der er en stærk tværgående og gennemsigtig styring. Økonomistyringen skal understøtte, at Forsvarsministeriet kan foretage tværgående prioriteringer og sikre sammenhæng mellem planlægning og styring af økonomien med henblik på implementering af de politiske prioriteter på forsvarsområdet. Ministeren oplyser, at flere af de planlagte foranstaltninger og initiativer i forhold til at styrke økonomistyringen er overordnede og vil blive nærmere udbygget og konkretiseret. Ministeren vil i den forbindelse nedsætte et ekspertudvalg, der skal understøtte udviklingen af den faglige planlægning og tværgående økonomiske styring på ministerområdet. Det drejer sig bl.a. om rollefordelingen i forhold til økonomistyring, planlægning og risikoidentifikation på tværs af etablering, materiel og personel.

Forsvarsministeren oplyser desuden, at departementet vil opstille krav til styrelsernes implementeringsplaner, tidsplaner og vurderinger af risici for de konkrete initiativer i det kommende forsvarsforlig. Dertil kommer krav og ansvar for, at der sker tværgående prioritering og styring af forligsinitiativerne, og at Forsvarsministeriet sikrer sammenhæng til driften af Forsvaret på tværs af etablering, materiel og personel.

Departementet vil også stille krav til styrelsernes registrering af og opfølgning på anvendelsen af forligsmidler. Opsætningen af en registreringsramme skal afspejle de konkrete initiativer i det kommende forsvarsforlig og omfatte det økonomiske grundlag og sammenhængen til den generelle økonomistyring på ministerområdet.

Samtidig vil kravene til styrelsernes opfølgning på anvendelsen af forligsmidler betyde, at der – i tilknytning til den nuværende flerårige rammestyring – vil blive indført egentlig flerårsbudgettering. Flerårsbudgetteringen vil blive forankret i departementets koncernøkonomi og skal samtidig være systemunderstøttet.

Forsvarsministeriet vil ydermere styrke den målrettede opfølgning på politisk aftalte effektiviseringsinitiativer. I forbindelse med fremtidige effektiviseringer bliver opfølgningskonceptet derfor konstrueret på en sådan måde, at ministeriet løbende kan følge op på, om provenuer realiseres som tiltænkt. Ministeriet vil derudover orientere forsvarsforligskredsen om status på realiseringen af effektiviseringerne i det nuværende forlig i løbet af maj 2023 og ved udgangen af 2023, når alle effektiviseringsinitiativerne er opgjort.

Forsvarsministeren oplyser også, at ministeren vil etablere en central implementeringsenhed i departementet. Enheden skal sikre et stærkere tilsyn med og tættere opfølgning på fremdriften i implementeringen af det kommende forsvarsforlig og anvendelsen af forligsmidler.

Endelig oplyser forsvarsministeren, at en stærkere forligs- og økonomistyring også skal understøtte den politiske opfølgning på det kommende forsvarsforlig. Forsvarsministeriet vil derfor udvikle et nyt koncept for forligsopfølgning og -rapportering, der skal sikre, at forligskredsen får et systematisk overblik over fremdriften i implementeringen af de politisk besluttede initiativer. Konceptet skal desuden sikre et rettidigt og gennemsigtigt beslutningsgrundlag for efterfølgende politiske prioriteringer ved væsentlige ændringer af de operative behov, det økonomiske grundlag, tidsperspektivet og risiciene i forhold til implementeringen af de politiske målsætninger i det kommende forsvarsforlig. Konceptet for forligsopfølgning og -rapportering skal ifølge ministeren samtidig medvirke til systematisk orientering af Folketingets Finansudvalg og Folketingets Forsvarsudvalg om fremdriften i det kommende forsvarsforlig. Dette skal styrke Folketingets kontrolmuligheder med implementeringen af de politiske målsætninger og anvendelsen af forligsmidler på forsvarsområdet.

8. Rigsrevisionen finder det positivt, at Forsvarsministeriet vil iværksætte initiativer, der kan styrke forligs- og økonomistyringen på forsvarsområdet. Rigsrevisionen konstaterer, at der er tale om overordnede initiativer, som ifølge forsvarsministeren vil blive udbygget og konkretiseret yderligere.

Rigsrevisionen vil følge Forsvarsministeriets arbejde med at styrke forligs- og økonomistyringen i den kommende forligsperiode, herunder arbejdet med at konkretisere og implementere initiativerne samt udvikle og anvende et nyt koncept for ministeriets egen forligsopfølgning og -rapportering.

Birgitte Hansen

Bilag 1. Folketingets behandling af beretningen

Beretning (nr.), dato for Statsrevisorernes mødebehandling og ministerredegørelse(r)	Behandlet i udvalg	Teknisk gennemgang ved Statsrevisorerne og Rigsrevisionen	Udvalgs-spørgsmål (nr.)	Indkaldt til samråd	Statsrevisorerne har holdt møde med ministeren	§ 20-spørgsmål
Forsvarsministeriets økonomistyring af forligsmidler i perioden 2018-2023 (nr. 10/2022) 16-01-2023 Ministerredegørelse: Forsvarsministeren: 17-04-2023	Finansudvalget: 19-01-2023	Finansudvalget og Forsvarsudvalget: 04-05-2023	Forsvarsministeren: 19-01-2023 (57) 19-01-2023 (58) 20-01-2023 (59) 20-01-2023 (60) 20-01-2023 (61) 20-01-2023 (62) 22-02-2023 (30) 27-02-2023 (32) 27-02-2023 (33) 23-03-2023 (151)	Forsvarsudvalget: 22-02-2023 Finansudvalget: 23-02-2023	Forsvarsministeren: 13-03-2023	